

 Bøger (<https://www.historie-online.dk/boger>)

Temaer (<https://www.historie-online.dk/temaer-9>)

(/)
HistorieLab (<https://www.historie-online.dk/historielab>)

Arkiv (<https://www.historie-online.dk/arkiv>)

Bliv medlem (<https://www.historie-online.dk/bliv-medlem>)

 (/) > **Romaner** (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner>)

> **Bøger** (<https://www.historie-online.dk/boger>) > **Anmeldelser** (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>)

> **Natterædsel**

← **Forrige artikel** (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/de-glemte-ords-bog>)

Natterædsel

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 680

Del artikel:

(<https://www.facebook.com/sharer/sharer>.

u=[https://www.historie-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/natteraedsel)

[online.dk/boger/anmeldelser-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/natteraedsel)

[5-5/romaner/natteraedsel](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/natteraedsel))

(<https://twitter.com/home?>

status=. Aktiviteten kan ses

på <https://www.historie->

[online.dk/boger/anmeldelser-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-)

[5-5/romaner/natteraedsel\)](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/natteraedsel)

in

(<http://www.linkedin.com/shareArticle?>

[mini=true&url=https://www.historie-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-)

[online.dk/boger/anmeldelser-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-)

[5-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/natteraedsel&title=)

[5/romaner/natteraedsel&title=\)](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/natteraedsel&title=)

Aleksi Okanovic

Natterædsel - eller mennesker er dyr, der handler med hinanden

Gyldendal. 358 sider. 299,95 kr.

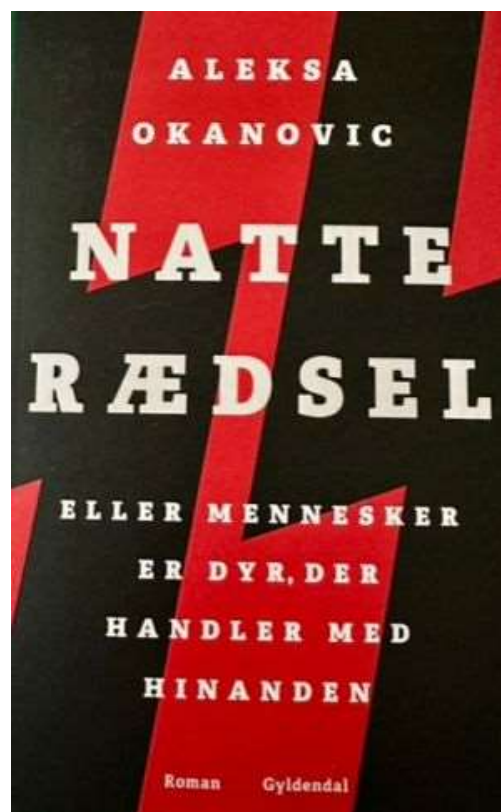
En helt anderledes roman om en ny tysk kommandant og hans hustru og barn i en kz-lejr et sted i Polen. Sprog, stil og handling ganske anderledes end set længe

Af Michael Koch

Den unge kommandant Sebastian Schultz og hans hustru kæmper for at genskabe et familieliv efter deres lille søn i en lang periode har skreget sig gennem hver eneste nat. Derfor bytter de en mørk lejlighed i Tyskland under krigen ud til en kz-lejr "hvor de bor i eget hus, med lys og sol og en stor have". Bryderierne begynder da for alvor. I afmagt finder Schultz en fange, som er læge med speciale i børn.

Den er grotesk. Sproget er voldsomt frimodigt og ikke for sarte øjne. Det skinner tydeligt igennem, at forfatteren er dramatikere og da han barslede med ideen og dette plot, ville han først se det som et teaterstykke. Historien rummede dog mere og var større end en teaterscene kunne bære, og derfor skrev han bogen som debutroman.

En ung tysk hustru og en dygtig, driftig, yngre mand, håndplukket til at styre en skrantende kz-lejr - med en skrigende dreng, er bogens interessante plot. Drengen skal kureres af en læge, som bliver fundet i lejren. Desværre kan hans succes betyde, at han mister livet, som de tusinder, der hver dag, myrdes meningsløst i den uhyggelige lejr.

Det hele krydres af en anden ung tysker, som kommer til lejren for at bygge "den mest fantastiske selvkørende ovn til at brænde lig". Det eneste lyspunkt i denne historie er hvor katastrofalt det går de tyske SS-mænd.

Bogen er en fortælling om gennemført ondskab. Den garneres af mennesker med følelser og frustrationer. Nogle steder morsom, nogle steder passer begrebet "det er bare for meget".

I al bogens gru og plage planter husets frue en mængde planter og blomster i forsøget på at mindske stanken fra lejren. Forældrene kæmper for at skabe en normal familie. Det er naturligvis slet ikke muligt i de vanvittige rammer, der er lagt op for bogens aktører. Specielt ikke med fristelser for begge af deres modsatte køn.

Bogen ses med kommandantens øjne. Der er adskillige etiske dilemmaer, som forfatteren håndterer og tumler med. Det gennemgående er, at den gennemsyrede ondskab sniger sig ind på familien, samtidig med at lægen rent faktisk kurerer drengen. Det lyspunkt er der dog i fortællingen.

Måske er det nærliggende at kalde alle nazister for psykopater. Med bogen viser forfatteren en anden tilgang. De er ikke psykopater i den gængse forstand, men nærmere fanget i det nazistiske tåbelige vanvid. Familien kunne være ganske normal i en verden uden krig, men Schultz er fanget i nettet af nazi-systemet. Han hustru kan ikke navigere i det, og slet ikke når hendes dreng holder hende - og manden - vågne om natten. Det giver en masse langstrakte dialoger, skænderier og utålelige døgn - med læseren komfortabelt mange år væk fra den stinkende kedel af mord, som tyskerne forsøgte at skjule uden held.

Man får et ambivalent forhold til bogen. Det er det, forfatteren præsterer dygtigt. På den ene side er det synd for den unge familie, for lægen, for eksperten der skal bygge vidundermaskinen til at brænde lig, og for andre, der perifert sniger sig ind i bogen. Der er valgt et sprog, der ofte kommer under bælttestedet, ligesom store dele af bogen kredser om personernes seksualitet. Det er op til den enkelte læser at afgøre, hvor ens grænser går. Spændende læsning er det dog, når det hele flettes dygtigt sammen. Det er nemt at forstå hvorfor Aleksí Okanovic har fået meget stor ros for sin bog.

Men tag ikke fejl, forfatteren bryder sig ikke om den nationalisme, som tyskerne dyrkede dengang. I kraft af at han boede på Balkan som ung, har han i egen familie set, hvordan det kan udvikle sig, når fanatisme bliver til nationalisme. Det har gjort ondt på ham at være vidne til sig eget folk, der gjorde forfærdelige ting under Balkan krigen. Det er ikke mindst hans baggrund for bogen.

Et spændende bekendtskab. Grænseoverskridende vil nogen mene. Fakta er dog, at rammen er skitseret så markant, at man næsten kan fornemme stanken, røgen og en atmosfære af fordærv, vold og spiritus. Lyder måske hårdt, men blandet med de bløde dialoger i bogen er den spiselig. Læs og døm selv.

[Historie-online.dk, den 3. oktober 2023]

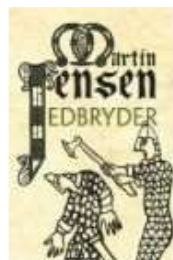
← **Forrige artikel** (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/de-glemte-ords-bog>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

HILDEGARD

(<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/hildegard>)

EDBRYDER

(<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/hildegard>)

(<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/hildegard>)

(<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/hildegard>)